RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE.

A R R E S T

nr. 126.682 van 22 december 2003
in de zaak A. 47.796/IX-619.

In zake : Karel VANDEN WYNGAERD,
wonende te VILVOORDE,
Kwinten Metsijsstraat 28

tegen :

de Belgische Staat, vertegenwoordigd door de minister van Landsverdediging.

D E R A A D V A N S T A T E, IXe K A M E R,

Gezien het verzoekschrift dat Karel VANDEN WYNGAERD op 30 juli 1992 heeft ingediend om de nietigverklaring te vorderen van :

- enerzijds het besluit van 8 mei 1992 van de minister van Landsverdediging waarbij J. P. HUBENS voor de duur van zes maanden vanaf 9 maart 1992 wordt aangewezen voor de uitoefening van het hoger ambt van directeur-generaal en van de "latere besluiten die de(ze) aanwijzing (...) voor de volgende zesmaandelijkse perioden zullen bevestigen" en
- anderzijds het koninklijk besluit van 21 mei 1992 waarbij J. CATSBERG voor onbepaalde duur vanaf 9 maart 1992 wordt aangewezen tot tweetalig adjunct en met de graad van directeur-generaal wordt bekleed;

Gelet op het arrest nr. 40.300 van 14 september 1992 waarbij de vordering tot schorsing van de tenuitvoerlegging van het bestreden besluit wordt verworpen;

Gezien de memories van antwoord en van wederantwoord;

Gezien het verslag opgemaakt door auditeur R. AERTGEERTS;

Gelet op de beschikking van 26 maart 1997 die de neerlegging ter griffie van het verslag en van het dossier gelast;

Gelet op de kennisgeving van het verslag aan partijen en gezien de regelmatig gewisselde laatste memories;

Gelet op de beschikking van 13 november 2003 waarbij de terechtzitting bepaald wordt op 8 december 2003;

Gehoord het verslag van staatsraad A. VANDENDRIESSCHE;

Gehoord de opmerkingen van verzoeker, en van kapitein-commandant P. NEELS, die verschijnt voor de verwerende partij;

Gehoord het eensluidend advies van eerste auditeur M. LEFEVER;

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

1. Overwegende dat de gegevens van de zaak kunnen worden samengevat als volgt :

1.1. Met een nota van 7 maart 1992 meldt G. THUYSBAERT, directeur-generaal en chef van het Burgerlijk Algemeen Bestuur van het ministerie van Landsverdediging aan het personeel dat, wegens zijn detachering naar het kabinet van de minister van Landsverdediging, J.P. HUBENS, bestuursdirecteur, wordt aangewezen om de functie van chef van het Burgerlijk Algemeen Bestuur tijdelijk waar te nemen.

1.2. Met een brief van 23 maart 1992 aan de minister van Landsverdediging stelt verzoeker zich kandidaat voor de interimfunctie van directeur-generaal bij het Burgerlijk Algemeen Bestuur. Hij wijst erop dat hij de bestuursdirecteur is met de grootste graadanciënniteit en tweetalig.

1.3. Bij ministerieel besluit nr. 66.328 van 8 mei 1992 wordt J.P. HUBENS door de minister van Landsverdediging aangewezen om de hogere functie van directeur-generaal, chef van het Burgerlijk Algemeen Bestuur, uit te oefenen gedurende de periode van 9 maart 1992 tot 8 september 1992.

In de motivering van dit besluit wordt gesteld dat G. THUYSBAERT, directeur-generaal, chef van het Burgerlijk Algemeen Bestuur, sedert 8 maart 1992 gedetacheerd is bij het kabinet van de minister van Landsverdediging, dat de betrekking van directeur-generaal momenteel niet bezet is, dat het dienstbelang vereist dat deze functie wordt uitgeoefend zonder onderbreking en dat J.P. HUBENS, bestuursdirecteur, doctor in de rechten, de enige ambtenaar van het departement is die de statutaire voorwaarden vervult om benoemd te worden in de graad van directeur-generaal.

Dit is de eerste bestreden beslissing.

1.4. Bij koninklijk besluit nr. 28.017 van 21 mei 1992 wordt J. CATSBERG, bestuursdirecteur, op 9 maart 1992, aangewezen als tweetalig adjunct van de Franstalige directeur-generaal, chef van het Burgerlijk Algemeen Bestuur. In die hoedanigheid wordt hij met de graad van directeur-generaal bekleed.

Dit is de tweede bestreden beslissing.

1.5. Bij ministerieel besluit nr. 67.375 van 11 september 1992 wordt de aanstelling van J.P. HUBENS voor de uitoefening van het hoger ambt van directeur-generaal, chef van het Burgerlijk Algemeen Bestuur, verlengd met ingang van 9 september 1992 voor de periode van de afwezigheid van de titularis.

1.6. Bij koninklijk besluit nr. 576 van 17 november 1994 wordt aan J. CATSBERG, directeur-generaal, tweetalig adjunct, eervol ontslag uit zijn ambt verleend, met aanspraak op een pensioen van 1 augustus 1995 af.

Bij koninklijk besluit nr. 862 van 23 juni 1995 wordt op 24 juni 1995 een einde gemaakt aan de benoeming van Georges THUYSBAERT tot adjunct-kabinetschef van de minister van Landsverdediging.

Bij ministerieel besluit nr. 73.522 van 26 juli 1995 wordt een einde gesteld aan de aanduiding van J.P. HUBENS voor de uitoefening van het hoger ambt van directeur-generaal, chef van het Burgerlijk Algemeen Bestuur, met ingang van 24 juni 1995.

Verzoeker is, na op 1 december 1998 zelf tot directeur-generaal bevorderd te zijn, wegens het bereiken van de leeftijdsgrens op rust gesteld op 1 april 2000.

2. Overwegende dat de auditeur-verslaggever, op zicht van de in het dossier berustende stukken, tot het besluit gekomen is dat de memorie van antwoord van de verwerende partij, aangezien zij met een niet aangetekend verzonden brief van 16 november 1992 naar de Raad van State is opgestuurd en derhalve niet onmiddellijk een vaste datum heeft verkregen, buiten de reglementair voorgeschreven termijn ingediend is; dat evenwel de verwerende partij in haar laatste memorie dat standpunt betwist en dat zij daarbij het bewijs voegt van de afgifte ter post, op 16 november 1992, van een aangetekende zending bestemd voor de Raad van State; dat, gelet op dat bewijsstuk, de Raad van State geen reden ziet om de memorie van antwoord uit de debatten te weren;

3.1. Overwegende dat verzoeker in het verzoekschrift zijn belang als volgt toelichtte: hij heeft, als bestuursdirecteur die “de geviseerde hogere functie heeft uitgeoefend”, een regelmatig verzoek ingediend om zelf voor het hoger ambt te worden aangewezen, maar er zijn twee collega’s met minder graadanciënniteit aangeduid en die kunnen in de nieuwe graad beroepservaring opdoen; als voorzitter en lid van de directieraad wenst hij de prerogatieven van dat orgaan gerespecteerd te zien, meer bepaald wat betreft zijn noodzakelijke tussenkomst op het vlak van het

vergelijkend onderzoek en de rangschikking van de kandidaten; als chef van het Bestuur Algemene Zaken moet hij meewerken aan de voorbereiding van het administratief dossier; als ambtenaar moet hij de wetten en reglementen naleven, hij mag van de overheid verwachten dat ook zij de reglementering stipt naleeft en bijgevolg is het onaannemelijk dat de verwerende partij hem verschillende maanden in de onzekerheid gelaten heeft over de invulling van een uiterst belangrijke functie om dan retroactief andere personen aan te wijzen; hij staat erop dat het bestuur de wetgeving op het vlak van de formele motivering van zijn beslissingen nakomt; als regelmatig lid van sectorcomité XIV en lid van het Hoog Overlegcomité wenst hij dat de voorschriften van het syndicaal statuut nageleefd worden en hier is de syndicale raadpleging niet gebeurd met betrekking tot de vraag of de betrekking van directeur-generaal opengesteld mocht worden voor niet-juristen;

3.2. Overwegende dat de verwerende partij in haar memorie van antwoord meerdere excepties ontwikkelt ten aanzien van de verschillende beslissingen die het voorwerp van het annulatieberoep vormen, onder meer op het vlak van het belang;

3.3.1. Overwegende dat de verwerende partij in haar memorie van antwoord betoogt dat verzoeker geen belang heeft bij het bestrijden van de aanstelling van J. CATSBERG als tweetalig adjunct van de Franstalige directeur-generaal, chef van het Burgerlijk Algemeen Bestuur, aangezien hij het bewijs niet kan leveren dat hij geslaagd is in het taalexamen dat vereist wordt om als tweetalig adjunct aangewezen te kunnen worden, terwijl J. CATSBERG wel aan die benoemingsvoorwaarde voldeed; dat de auditeur-verslaggever deze exceptie bijgevallen is en daar, subsidiair, ook nog aan toegevoegd heeft dat J. CATSBERG in de loop van de procedure eervol ontslag uit zijn ambt heeft verkregen, zonder dat verzoeker daar een recht op benoeming tegenover kan stellen, zodat ook dat een reden is om het gebrek aan belang vast te stellen;

3.3.2. Overwegende dat de auditeur-verslaggever in zijn verslag ambtshalve tot het besluit gekomen is dat verzoeker het wettelijk vereiste belang bij

de vernietiging van de ministeriële besluiten waarbij J.P. HUBENS wordt aangewezen voor de uitoefening van het hoger ambt van directeur-generaal, niet bezit; dat hij de volgende argumentatie ontwikkeld heeft: verzoeker heeft geen actueel belang meer, aangezien er aan de betwiste aanstelling een einde is gekomen en er geen ruimte meer is voor een nieuwe aanstelling, ditmaal van verzoeker; verzoeker kan zich ook niet beroepen op het functioneel belang van lid van de directieraad -wiens advies overigens voor de aanwijzing tot het hoger ambt van directeur-generaal niet vereist was-, noch op een belang dat verbonden is met het door hem uitgeoefende ambt van chef van het Bestuur Algemene Zaken of met zijn status als ambtenaar van rang 15; de verwijzing naar de miskenning van de verplichting tot formele motivering verschaft hem geen voldoende persoonlijk belang; ten onrechte verwijst verzoeker naar een functioneel belang verbonden met zijn lidmaatschap van een syndicaal overlegcomité, aangezien er over de aanwijzing voor een hoger ambt geen syndicaal overleg dient te gebeuren;

3.4. Overwegende dat verzoeker in zijn laatste memorie aandringt op een onderzoek van de zaak ten gronde, onder meer om “eventueel zijn rechten voor de burgerlijke rechtbank” te verdedigen; dat hij ook stelt dat een uitspraak ten gronde kan bijdragen tot een oplossing voor “het ontwarren van een uitzichtloos kluwen waarvoor de tegenpartij nooit een regeling heeft uitgewerkt”, dat hij omwille van het ingediende annulatieberoep “in zijn administratief leven zwaar afgestraft (is)” -hij verwijst naar het ontnemen van bevoegdheden, naar zijn verwijdering uit drie syndicale adviesorganen en naar het feit dat hij minder bevoegdheden bezat dan zijn ondergeschikte- en dat zijn belang erin bestaat dat hij, na een vernietigingsarrest, “in al zijn functies kan worden hersteld”; dat hij het volgende besluit formuleert :

> “Uit wat voorafgaat blijkt duidelijk het belang dat verzoeker heeft bij een eventueel vernietigingsarrest:
> - hij zal zijn eigen bevorderingskansen terugkrijgen;
> - hij zal aan de minister van Landsverdediging alle middelen bezorgen om in zijn eigen administratie tot normale dienstbetrekkingen te komen zodat verzoeker als hoofd van het bestuur er alleen beter kan bij worden;
> - hij zal een herverdeling kunnen afdwingen van de cumuls en de voordelen in natura die tot op heden als een schoolvoorbeeld van politieke willekeur in handen zijn van twee collega’s”;

3.5. Overwegende dat verzoeker, dienaangaande ondervraagd, aan de Raad van State medegedeeld heeft dat de bestreden aanwijzing van J.P. HUBENS die persoon bij latere bevorderingen -in 1997 is hij tot directeur-generaal benoemd- tot voordeel heeft gestrekt terwijl hij zelf slechts op 1 december 1998 tot directeur-generaal benoemd is en op 1 april 2000 in ruste gesteld is; dat hij erop wijst dat die achteruitstelling hem een "aanzienlijk financieel nadeel" berokkend heeft, doordat hij weddeverlies heeft geleden en hij nooit meer "het maximumpensioen (kan bereiken)"; dat hij ook betoogt dat de schending van het statuut van het rijkspersoneel en van de taalwet de openbare orde aanbelangt zodat zijn belang blijft voortbestaan en dat "een positief resultaat" hem zal toelaten "een gefundeerde vordering tot schadevergoeding in te leiden voor de burgerlijke rechtbank"; dat hij vervolgens, verwijzend naar het arrest nr. 117/99 van het Arbitragehof, stelt dat enerzijds de bestreden beslissing hem nog steeds grieft wegens de morele schade die zij hem berokkend heeft aangezien de verwerende partij nog steeds kan voortgaan met "foutieve aanstellingen en benoemingen" terwijl hij gedurende meer dan 40 jaar "alles in het werk heeft gesteld om de dossiers in de juiste administratieve baan te leiden en correct af te handelen" en anderzijds dat er niet automatisch tot het verlies van het belang mag worden besloten zonder acht te slaan op de gebeurtenissen die het onderzoek van de zaak dermate hebben vertraagd dat er geen uitspraak is gedaan vooraleer de betrokkene op pensioen werd gesteld; dat hij daar nog aan toevoegt dat de Raad van State aangenomen heeft dat het belang enkel wordt beoordeeld op het ogenblik van het indienen van het beroep;

4.1. Overwegende dat verzoeker niet betwist dat, om in aanmerking te komen voor een aanstelling tot tweetalig adjunct in de centrale diensten van het Rijksbestuur, de kandidaten op de in het koninklijk besluit van 30 november 1966 betreffende de aanwijzing van tweetalige adjuncten in de centrale diensten (III), bepaalde wijze het bewijs dienen te leveren van de kennis van de tweede taal; dat hij evenmin betwist dat hij over dat bewijs niet beschikt, terwijl J. CATSBERG dat wel bezat toen er over de bestreden aanstelling een beslissing moest genomen worden; dat een kandidaat die niet voldoet aan de benoemingsvereisten geen belang heeft bij het bestrijden van de benoeming van een kandidaat die de voorwaarden wel degelijk

vervult; dat de omstandigheid dat de wetgeving op het taalgebruik in bestuurszaken en het statuut van het rijkspersoneel de openbare orde aanbelangen, verzoeker niet vrijstelt van de verplichting om het bestaan aan te tonen van een persoonlijk belang bij de vernietiging van de bestreden beslissing; dat dienvolgens vastgesteld wordt dat verzoeker ab initio geen belang had bij het bestrijden van de benoeming van J. CATSBERG tot tweetalig adjunct van de directeur-generaal;

4.2.1. Overwegende, wat betreft het beroep gericht tegen de aanwijzing van J.P. HUBENS voor de hogere functie van directeur-generaal, chef van het Algemeen Bestuur, dat, blijkens artikel 19 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, de beroepen tot nietigverklaring voor de afdeling administratie kunnen worden gebracht door elke partij die doet blijken van een benadeling of een belang; dat het belang niet alleen moet bestaan op het ogenblik van het instellen van het beroep maar ook bij de uitspraak daarover, hetgeen betekent dat de vernietiging aan de verzoeker een tastbaar voordeel moet opleveren; dat in zijn door de verzoeker ingeroepen arrest 117/99 het Arbitragehof geoordeeld heeft dat het met het grondwettelijk gelijkheids- en niet-discriminatiebeginsel strijdig zou zijn voornoemd artikel 19 van de voormelde wetten aldus te interpreteren dat een ambtenaar die een benoeming aanvecht noodzakelijk zijn belang verliest wanneer hij in de loop van de procedure bij de Raad van State op pensioen wordt gesteld; dat het echter niet uitsluit dat dit belang bij de oppensioenstelling teloor zou gaan om specifieke redenen welke ter beoordeling van de Raad van State staan; dat het Arbitragehof zich uitdrukkelijk de bevoegdheid ontzegt om zelf in concreto te oordelen of bij de oppensioenstelling een belang blijft voortbestaan, ofschoon het enkele mogelijke hypothesen vermeldt waarbij dat het geval zou kunnen zijn;

4.2.2. Overwegende dat aan de aanwijzing van J.P. HUBENS voor de hogere functie van directeur-generaal, definitief een einde is gekomen door de beëindiging van de detachering van G. THUYSBAERT en zijn terugkeer naar de administratie, hetgeen formeel vastgesteld is in het ministerieel besluit van 26 juli 1995; dat daaruit volgt dat het initieel voordeel dat verzoeker met zijn beroep beoogde, te weten na de vernietiging zelf in de plaats van J.P. HUBENS voor het

hoger ambt te worden aangewezen en die functie daadwerkelijk te bekleden, niet meer bereikt kan worden, aangezien verzoeker niet aantoont dat enige rechtsregel de verwerende partij ertoe zou verplichten om, na een vernietigingsarrest, hem rechtsherstel te verlenen door hem alsnog, zuiver fictief, de hogere functie van directeur-generaal te verlenen in de plaats van J.P. HUBENS;

Overwegende dat verzoeker vanaf 1 april 2000 wegens het bereiken van de leeftijdsgrens, op rust is gesteld, zodat hij definitief het ambtenarenkorps verlaten heeft; dat daarmee een einde gekomen is aan de taken die hij als ambtenaar vervulde en aan zijn lidmaatschap van de directieraad en van de syndicale overlegorganen; dat, daargelaten de vraag of verzoeker in de uitoefening van zijn opdrachten als ambtenaar en in de vermelde lidmaatschappen ooit een voldoende belang heeft kunnen vinden om de aanstelling van J.P. HUBENS te bestrijden, zijn pensionering in ieder geval belet dat hij in die hoedanigheden nu nog een voordeel kan halen uit een vernietigingsarrest en het daarmee verbonden rechtsherstel;

4.2.3. Overwegende dat dan de vraag rijst of verzoeker een resterend belang aanwijst dat alsnog de vernietiging van het bestreden besluit kan verantwoorden; dat, aangezien het belang bij een annulatieberoep onderscheiden dient te worden van het belang bij een middel, de verwijzing naar het aanvoeren van middelen die de openbare orde aanbelangen dat resterend belang niet kan verantwoorden;

4.2.3.1. Overwegende dat verzoeker verwijst naar zijn intentie om bij de burgerlijke rechter een vordering tot schadevergoeding in te dienen; dat zulk belang slechts een afgeleide is van het belang dat, in acht genomen de finaliteit van het annulatieberoep, in de eerste plaats gericht is op het doen verdwijnen van het bestreden besluit uit de rechtsorde; dat weliswaar een vernietiging een vordering tot schadevergoeding voor de gewone rechter eventueel kan vergemakkelijken, maar niet meer dan dat, terwijl ook de gewone rechter vermag na te gaan of de administratie haar macht niet heeft overschreden en aldus een fout heeft begaan;

4.2.3.2. Overwegende dat verzoeker verwijst naar het financieel verlies dat hij -wegens het mislopen van de vergoeding voor de uitoefening van het hoger ambt van directeur-generaal- heeft ondergaan en dat hij, wegens de doorwerking ervan op de vaststelling van zijn pensioenrechten, nog ondergaat evenals naar het feit dat hij, wegens het niet-verkrijgen van de aanstelling in de hogere functie, J.P. HUBENS heeft moeten laten voorgaan bij de definitieve benoeming tot directeur-generaal; dat evenwel, zoals hoger reeds vastgesteld, de verwerende partij in een vernietigings-arrest de rechtsplicht niet zal vinden om verzoeker in de hogere functie van directeur-generaal aan te stellen en dat bijgevolg een vernietiging hem op dat vlak geen voordeel kan opleveren;

4.2.3.3. Overwegende dat verzoeker zich ook nog beroept op een moreel belang in die zin dat zonder vernietiging, de verwerende partij voort kan gaan met foutieve aanstellingen, terwijl hij gedurende zijn carrière er steeds heeft naar gestreefd de benoemingsdossiers op een correcte manier af te handelen en hij ook wenst dat het bestuur zich schikt naar de regelgeving op het vlak van de motivering van zijn beslissingen; dat, daargelaten de vraag of dergelijk belang niet te algemeen gesteld is, verzoeker thans niet meer in actieve dienst is zodat hij de aspecten die verband houden met de wijze waarop hij zijn functie heeft uitgeoefend niet meer dienstig bij zijn belang kan betrekken; dat dit belang, zoals het nu nog bestaat, samenvalt met het belang dat elke burger heeft bij de stipte naleving van de wetgeving;

4.2.3.4. Overwegende, tenslotte, dat de problematiek van het teloorgaan van het belang wegens oppensioenstelling betrekking heeft op de ontvankelijkheid ratione personae van het annulatieberoep, waarbij de persoonlijke situatie van de verzoeker in relatie tot het bestreden besluit wordt onderzocht; dat de duur van de annulatieprocedure daarmee geen rechtstreeks verband vertoont; dat trouwens het betrekken van dit gegeven bij het onderzoek van de ontvankelijkheid van het beroep zou betekenen dat afbreuk wordt gedaan aan de wettelijke vereiste van het actueel karakter van het belang;

4.2.4. Overwegende, besluitend, dat uit wat voorafgaat volgt dat verzoeker niet aantoont dat hij nog een voldoende rechtstreeks en actueel belang heeft bij de vernietiging van de besluiten die het eerste voorwerp van het beroep vormen;

5. Overwegende dat, wijl het teloorgaan van het belang, in zoverre verzoeker de aanstelling van J.P. HUBENS bestrijdt, niet aan hem te wijten is, het past de kosten van zijn beroep voor de helft ten laste van de verwerende partij te leggen,

B E S L U I T :

Artikel 1.

Het beroep wordt verworpen.

Artikel 2.

De kosten van de vordering tot schorsing en van het beroep tot nietigverklaring, bepaald op 99,16 euro, komen ten laste van verzoeker en van de verwerende partij, elk voor de helft.

Aldus te Brussel uitgesproken in openbare terechtzitting, op tweeëntwintig december 2000 en drie, door de IXe kamer, die was samengesteld uit :

de HH.	J. DE BRABANDERE,	kamervoorzitter,
	L. HELLIN,	staatsraad,
	A. VANDENDRIESSCHE,	staatsraad,
Mevr.	V. WAUTERS,	griffier.

De griffier, **De voorzitter,**

V. WAUTERS. **J. DE BRABANDERE.**